تفاوت «الناس معادن» و «دفائن العقول»

شاگرد: ... .

استاد: می‌فرمایند جلس قبل پیرامون «يُثيرُوا لَهُمْ دَفائِنَ الْعُقُولِ»[1] صحبت شد، ایشان [یکی از حاضران] می‌فرمایند که در کافی شریف، روایت دیگری هم وجود دارد: «اَلنّاسُ مَعادِنُ كَمَعادِنِ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ»[2]؛ معدن هم خودش یک جور دفینه است. در دل کوه قرار دارد. «عدن فی المکان، اقام به». آیا این همان است یا خیر؟؛ مانعی ندارد این روایات نزدیک هم باشند؛ ولی ظاهراً «دفائن العقول» یعنی آن قوه فهم که خداوند متعال در بندگانش و فطرتشان گذاشته است. «دفائن العقول»؛ یعنی قوای فاهمه بندههای او که به فطرتشان «یثیروا»؛ فعالش می‌کنند. اما معادن، گویا جامع قوه فاهمه و سایر قوا است. کاری به‌خصوص قوه فاهمه کار ندارد. «الناس معادن»؛ یعنی وجودشان را من حیث جمیع شئوناتشان در نظر می‌گیری، برابر نیستند؛ یکی از آن‌ها ذهب است و یکی از آن‌ها فضه است و لذا، گویا ناظر به دو مقام است. در اینجا، فهمشان را فعال می‌کنند که به معرفت برسند، آنجا تمام وجودشان – اعمال و رفتار و اول و آخرش - هست. شاید به هم مربوط می‌شوند، ولی دقیقاً یکی نیستند.

---

[1]. نهج البلاغة، ج ۱، ص ۳۹.

[2]. شیخ کلینی، الکافي، ج ۸، ص ۱۷۷.

بازبینی #4
ایجاد شده 27 ژانویه 2025 13:44:21 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 فوریه 2025 16:39:18 توسط ... .